

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Intru mulți ani Stăpâne!

Se împlinesc 3 ani decând P. Sf. nostru Stăpân Grigorie a urcat scaunul arhieresc al Eparhiei Aradului. Vârșă neînsemnată în viața

unei instituții cu tradiții vechi dar bogată în strălucitoare făpturi săvârșite, sau inspirate de P. S. Sa.

Pe întâiul plan stă activitatea misionară desfășurată în vizitațiile canonicе, cari urmăsc cu o largă înțelegere și superioară concepție, trezirea conștiinții ortodoxe pentru a se pune stavilă propagandei sectare, care a fost mai întezită la granița apuseană a Țării. Vizitarea alor 180 parohii, în abia 3 ani, fac dovada cea mai strălucitoare despre înalta înțelegere a misiunii arhieresci.

Pilda vie a P. Sf. Sale a adunat pe frontul acțiunii misionare tot ce eparhia a avut mai

select, în rândurile preoțimii conștiente. Nu de silă și nici la poruncială s-a înfiripat misionarismul cultural și religios în cuprinsul Epar-

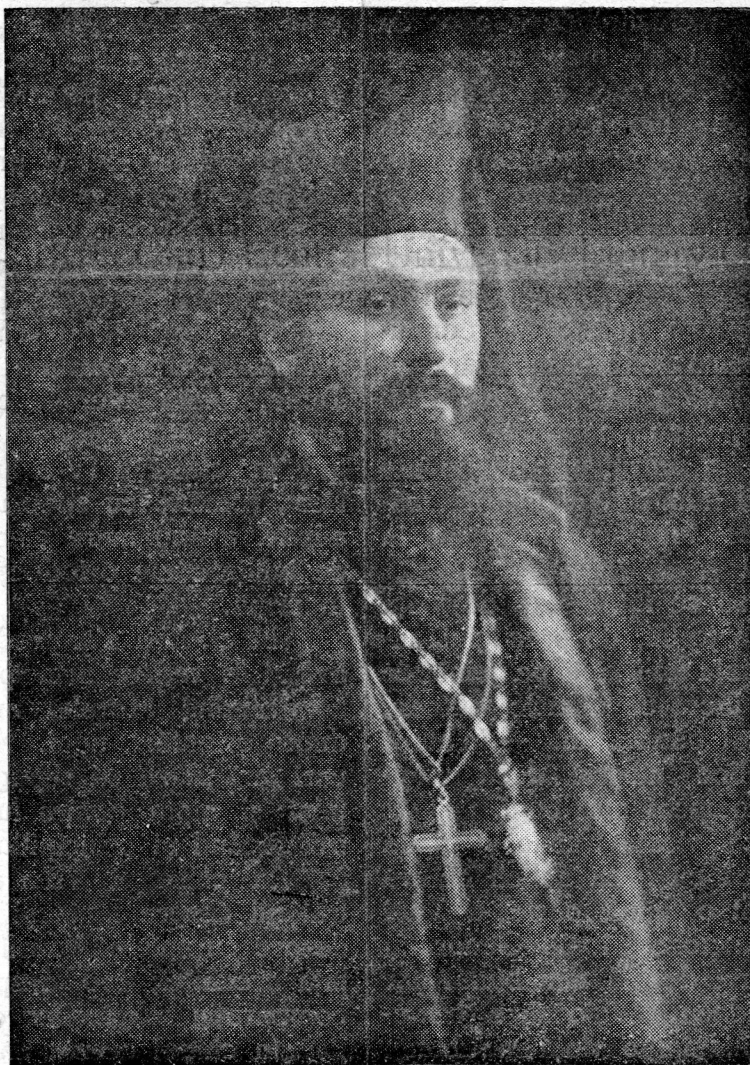
hieii, ci inspirat de exemplul de sacrificiu și devotament, al Păstorului. Alături de cuvântul mântuirii, ce dă viață amvoanelor tot mai simțit,

mărturisește despre aceasta „Bibl. Creștinului Ortodox“ care și-a făcut drum larg până departe, înafară de hotarele Episcopiei noastre.

Literatura bisericășcă a îmbogățit-o prin apreciate cărți de predici, reazăm și călăuză slujitorilor altarelor. Iar literatura de combatere sectară mulțumește P. Sf. Sale lucrările cele mai de valoare alături de acțiunea energică, dusă cu sistem întemeiată pe cunoașterea a-dâncă a sectelor și servită cu căldura dragostei pentru Hristos, care i-a stabilit în Țară reputația de „Episcop misionar“.

Alături de preocupările intelectua-

le întense și de problemele spirituale, urmărite cu rară însuflețire, P. Sf. Sa a dovedit osebite calități și de administrator și chiverni-

sitor al bunurilor vremelnice eparhiale. Reședința episcopescă palatul Consiului lărgite și îmbrăcate în haină nouă și de altă parte sporirii fondurilor eparhiale vorbesc despre un chipzuit mănuitor.

Pentru toate aceste binefaceri dăruite din prisos de bunătate, din inimă largă și din înțelegere pentru trebuințele spirituale de vremii, — noi îi zicem din tot sufletul: Intru mulți ani Stăpâne, pentru mândria Eparhiei și a întregii noastre Biserici ortodoxe și spre binele vremelnic și vecinic al credincioșilor!

O importantă lucrare a Sfântului Sinod.

De Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Când ești un mare creștin, devii ușor un mare cetățean. Nu sunt ale mele aceste cuvinte ci ale contelui Molé, care a fost gata să recunoască adevărul că biserica creștină în școlile ei formează deodată pe cetățean și pe creștin.

Ce se face biserica atunci, când nu are școlile ei? Ce se face de pi-dă biserica ortodoxă română în ce privește învățământul în școlile secundare, cari se găsesc sub conducerea statului?? Aceasta este o întrebare legitimă căci poate un biolog să ignoreze mișcările spiritului; biologul se poate interesa de funcțiunile respirative și nutritive, dar pe noi ne interesează elanul inimii și cugetările mărețe, cari întrec orice funcțiune restrânsă în cadrul vieții organice!

Biserica trebuie să se intereseze de viața morală, de spiritul de jertfă, de prestigiul autorității, fără de cari viața nu-i nici pe jumătate viață. Încercări s'au făcut cu diferite metode, dar nimeni n'a încercat până acum — în afară de biserică — să aplice integral ideea religioasă spre a face pe oameni mai buni.

Biserica simte că viața trebuie și poate să fie bună; vede că cu greu aplică cineva integral chiar și numai o mică parte a unei idei religioase. Poți cunoaște toată Geografia lumii, ca lumea să nu devină mai bună, dar cunoscând profund ideea religioasă și traducându-o în faptă; nădăjduim o viață mai bună.

Asemenea considerații au prezidat la preocupările serioase ale Sf. Sinod al bisericii noastre de a face cât mai efectiv învățământul religios în școlile secundare. O serioasă și

lăudabilă operă a săvârșit Sf. Sinod în 14 Iunie a. c. când în urma referatului P. Sf. Arhiereu Andrei Crișanul, — și-a fixat atitudinea în privința studiului religiunii în școlile secundare.

Câteva considerente din economia proiectului pe care Sf. Sinod îl prezintă Ministerului Instrucțiunii, sunt de sigur de folos să fie cunoscute și marelui public. Specializarea profesorilor de religie, două ore pe săptămână de fie care clasă, și regruparea planului analitic, sunt condițiuni esențiale.

Trebuie să se aibe în vedere ca tinerii cari după absolvirea alor trei clase nu mai continuă studiile, — să-și însușească minimum de adevăruri religioase, cari să-i asigure o bucolă sigură în viață. În clasa I. secundară urmează a se preda cel mult 15 lecții din Vechiul Testament, astfel ca să treacă în evidență ideea mesianică: făgăduința venirii lui Mesia pentru a scoate pe om din păcat. Din Noul Testament se va prelege în vederea îndeplinirii făgăduinței.

În clasa a II-a secundară materialul se va grupa în jurul parabolilor, dar nu din punct de vedere cronologic sau a cunoașterii simple a conținutului lor, ci grupate după adevărurile religioase cari se desprind dintr'însele. Indurarea lui D-zeu va grupa parabolele despre oaia rătăcită, drahma cea pierdută, pilda smochinului etc...

În clasa a III-a urmează a se preda istoria bisericeii, relevând simbolul credinței, Sf. Taine, viața internă, cultul, noțiuni de liturgică etc.

În clasa a IV-a ar avea loc Istoria bisericeii, române cu specială privire la provinciile alipite, având mare efect suferințele și clipele de înălțare ale ortodocșilor lor subjugăți până mai în urmă.

În cl. V-a s'ar preda noțiuni de Dogmatică având în vedere principiile psihologice.

Studiul Moralei ar avea loc în cl. VI a după orientări noi. Nu porunci și opreliști, cari ar putea să repugne, ci conștiința păcatului și lupta contra lui să fie firul orientării, satisfăcând și principiilor logice.

În clasa a VII-a ar rămâne apologetica, tratând despre ființa și necesitatea revelațiunii, despre curentele filozofice și slăbiciunile lor în fața credinței; apo despre necesitatea bisericeii, comparația religiunilor etc.

În chipul acesta tinerul cu studii din școala secundară va obține orientări precise; va putea deveni om format, și înarmat cu arme multe față de inamicii nenumărați ai credinței ortodoxe. Minoritarii își făuresc zilnic arme pentru

citadelele lor, cari sunt bisericile. Din toate punctele de vedere deci avem și noi nădejdea că desideratele bisericeii noastre vor fi acceptate în întregime și sperăm ca după pregătirea planului analitic, să avem și autori de manuale bune pentru religie.

Cu această speranță în inimă, — laudăm sincer lucrarea importantă a Sf. Sinod.

Arad 25 Iunie 1928.

† *Dr. Grigorie Gh. Comșa*
Episcop.

Un om din alte vremuri

— Referentul consistorial *Dr. G. Popa*. —

Azi, în 4 Iulie, când scriu aceste șire, se împlinesc 31 ani dela moartea, întâmplată în Viena, a acelui superior om, care a fost pe vremuri asesorul-referent consistorial *Dr. Gorgiu Popa*, pe care am avut cinstea să-l cunosc, în vremea mea ca student în teologie la Arad.

Intre noi, mai trăesc unii dintre cei de demult, cari își mai aduc aminte de dânsul și sunt datori a contribui să i-se scoată numele și lucrările din umbra uitării progresive, până mai este vreme și nădejde de a face acest lucru de pietate și recunoștință. Apelul ce-l făcusem anul trecut cu acest gând, a avut de urmare, că unul din rudele lui *Dr. G. Popa*, aunmit d. Iuliu *Tuducescu* dela Academia Română, mi-a pus la dispoziție o seamă de scrisori dela — cătră și despre *Dr. G. Popa*, ca să le utilizez, la vreme cu răgaz și de suficientă informație. Când îi mulțumesc d-lui I. *Tuducescu* și pe aceasta cale, *reînoesc apelul din anul trecut*, în nădejdea că se mai pot găsi scrisori și înșămări despre acel om de acțiune culturală și de școală. Convingerea aceasta mi-a întărit-o o epistolă autografă a lui *Dr. G. Popa*, ce a fost adresată, unui marcant membru al Clerului nostru din Bihor, Preotul *Damaschin Sêrbu* din Girișul-negru. Scrisoarea aceasta mi-a comunicat-o fiul părintelui *Damaschin*, P. C. Sa păr. protopop în retragere *Petru Sêrbu*, paroh în Giriș. Îi mulțumesc pentru aceasta prețioasă comunicare, mai ales fiindcă aceasta scrisoare alui *Dr. G. Popa* e foarte remarcabilă: pentru a înțelege pe autorul ei, în cadrele largi ale vieții noastre politice și culturale bisericești de atunci.

E o mărturisire a lui însuși, în taina sufletească a prieteniei cu unul din puținii oameni cari îl înțelegeau, alături de atâția alții,

cari îl bârfeau, fără de temei. Sunt cuvintele unui om, pe care prof. de pe vremuri *Dimitrie Horvat* dela Turnu-Severin, bihorean de baștină și el, îl caracteriză astfel, că era omul „acela, al cărui cel mai mare defect era, că nu prea căuta să se facă cunoscut”. În scrisoarea de sub întrebare, pe care o dăm mai jos în întregime, încă se cereă nimicirea scrisorii, după cetire. Din fericire, ea a fost păstrată. Iată acum textul ei, care a fost scris cu obișnuita peană de gâscă, de care autorul nu s'a desfăcut nici odată, și cu o caligrafie aproape impecabilă, care denotă o caracteristică de forță a acestui om: cea mai riguroasă măsură în vorbă și în scris, ca în toate atitudinile sale.

*Preonorate Domnule
si multu stimat amice!*

Primesce multlemit'a mea sincera pentru atențiunea și bunavolnti'a, ce mi le-ai doveditu și de asta data casi pururia de candu am norocirea a Te cunosc. Ti remanu totu de un'a deobligatu intru interesulu causei nationali, care interesu ne-a legatu și ne lęga cu legamentulu dulce de frate la frate. Stim'a mea pentru DTa cresce pe di ce merge, pentru că vedu cum cresce Increderea DTale catra mine, despretiindu intrigile și berfelele celor'a cari me vorbescu de reu.

Din iubirea nationala ai socotitu cu cale se-mi faci descoperiri despre acele berfele, cari precum ai observatu, purcedu mai vertos dela sinodali și consistoriali. Mi le-ai și insiratu intr'un, din epitolele trecute. Ca se Ti le deslucescu și se le combatu tôte, ar pretinde tîmpu mai lungu, arguminte și date mai multe de cătu se le potu insră intr'o epistola. Dar se-Ti spunu unu singuru faptu, carele vorbesce de sine: trecutu de trei ori prin alegere sinodala, și totu de un'a am capetatu tôte voturile, cum ru le-a capetatu nimene. Dacă densil me credu vinovatu de ceva, pentru ce nu me acusa în publicu? Ei pot face această'a în draga voia, cu atātu mai vârtos, cu cătu io, în consiliinti'a că m'am purtatu corectu — nici candu n'am luat u cuventulu pentru aperarea mea.

Adeveratu este că io totu de un'a m'am nisuitu la intieligintia și la activitate mai multa în caus'a nationala. Asia apoi am cerutu și dela altii, ba inca — putendu face, — am s' pretinsu totu mai multu. Acést'a a superatu și supera pe lörte multi, pentru că îi atingu la nisce interese...

Se-Ti spunu unu essemplu de curundu: Avuram alegerea de profesori la preparandia și teologia. Ca referinte am pretinsu că profesorulu, fie cine va fi, se alba testimoniu de profesoru de la cutare universitate din patria, și în cătu acum'a n'ar recurge atari candidati, se alegemu provisorii cu deobligamentulu ca în trei ani se-si castige calificatiunea ca se póta deveni

definitivi. Asia este în toată lumea cultă. Romanul platesce totuși Asia ca străinul, ba încă sunt ai noștri mai bine salariați de câtu mulți străini, de ce dară se nu pretindem calificățiune destulă cum vedem la alte națiuni? Înțedaru ne plangem că am rămasu inderetrul altor națiuni, dacă nu voim maestri calificați a ne scote și conduce alaturia altor națiuni! Putieni m'au sprijinitu, nimeni nu m'a combatutu; dar de cându sum, nu mi-am vedintu atâte budie umflate! Majoritatea la votu a fostu contra, că unii oameni a dese ori și-au persoanele, clientii lor, de cari nu se potu desface de dragulu cutarui principiu; ei după persoane își formăza pricipiele. Eu din contra, de după principie mi cercu amicii; Asia asi face — pentru santulu interesu naționalu — de-ar fi vorb'a fie de cine, fie de mine seu de fratele meu scl. Eu acum trebe se traescu în societatea acestor budie umflate. Eu am sustienutu numai principiului: profesoru calificatu, — și dacă nu s'a primitu principiulu precum doriamu, n'am luat parte la votu, ca se nu mi se pōta dice că pentru dragulu cutarei prsōne m'am lasatu de principiu.

Eu totuși tienu și mai departe la principialu meu că numai profesori calificați potu se califice bine și lute o națiune. A dese ori dicu: dacă mi-ar dă cineva o pele mie se-l facu caltioni, abia l-asiu găț într'unu anu și nici atunci nu credu că ar fi frumoși și că s'ar nimeri, dar unu caltioniariu Ti gatesce în 24 ore. Asia de mare descliniere este între individulu calificatu și necalificatu. Si va veni timpul cându și cei cu budiele umflate vor primi principulu de calificățiune. Pana atunci me vor mai injurā și insultā pre mine. Asia a fost și la zidirea institutului și la infliintirea alumneului, că lungu timpu m'au totu insultatu, numai apoi s'au prinsu omeni de lucru; și astadi alții se lauda cu rezultatulu era io tacu. Nici DTale nu Ti-asiu fi descoperitu acēsta stare a lucrului, dacă nu ai fi amicul meu sinceru, despre carele sum convinsu că va tiene acēsta epistola în secretu, seu după cetire a o nimici, ca se nu mi se dica cumca me laudu: Mai vreu se suferu insultele contrariilor, de câtu se fiu silitu a me aperi prin aceea că me voiu laudā pre mine. Apoi cine se aperi, cauta se se laude, că dōra nu va se se insulte și elu însuși pre sine?!

Dar crede-mi că incede a mi se urli și mie de atâte insulte. Desi nu me retragu, ca nu-mi convine pana me chiama increderea publică, totuși — Ddieu se-mi ierte dacă pecatuescu — mi pare bine cându nu me alegu cāte într'o comisiune scl. Une ori însu-mi incunjuru, pre câtu potu incunjurā cu omenia. Ast'a inse nu se însămnă că asi slabu său tabari în caus'a națională, pentru că sunt și alte multe direpțiuni, în cari unu omu pēte se lucre pentru acēsta causa. Nu me pōte nimene ivinui că asi fi cercatu interesulu meu seu alu amicilor mei, că m'asiu fi

veritu undeva pre mine seu asi fiu nisuitu se vērescu pre amicii mei, cari totdeună au fostu omeni modesti ca mine, și interesulu lor l'au supusu și conformatu interesulu naționalu. Nici cutare contrariu nu pōte afirmā că l'asiu fi vatematu cându-va în persōna seu în interesu; din contra — pre câtu am potutu — am ajutat fie cui, și n'am pretinsu de câtu ca fiecare se supuna interesulu seu parsonalu la interesulu celu mare alu națiunii și se lu conforme ca se pōta existe langa olalta ambele interese fara a se scribā unulu pre altulu.

Ti-am descoperitu aci internulu inimei mele ca nimeni nici cându Primesce acēsta lungă scrisōre cu bunavointi'a, cu care Ti-o scriu.

Revinu la politic'a națională, alu careia programu este acum fōrte scurtu și-lu resumemu în următoriele cuvinte: *Nu ne ducemu la alegere de deputați, nu mai vremu să alegem!* Asia a decisu conferinti'a națională din Sibiu, Asia banatienii, totu Asia adunanti'a generală a romanilor ce s'a tienu septeman'a trecuta marti în Aradu.

Deputatii naționali în dieta au fostu batjocoriti, caus'a națională lovită și maltratată în tōte tipurile, majoritatea a risu de pretentiunile nōstre scl. — totu atâte cause pentru cari oameni serioși credu că nu mai potu astadi se între în dieta fara a vatemala demnitatea nōstră națională. Alēga contrarii cum vreu, bata-si calulu după placu. Noi nu putem sparge solidaritatea națională, nu ni este permis, și deci cauta se ne abstenemu și noi dela alegere, precum se abstienu ceia laltii frații ai noștri.

Manifestulu sibienilor nu s'a tiparitu încă, și-lu cunoșcem numai în estrasu din „Telegrafulu romanu” și alte foi transilvanene; — manifestulu aradaniilor, totu în acela întiefesu se va tipari astadi seu mane. Cum voiu avē câteva esemplare, Ti voiu trimite. Pana acuma am numai manifestulu lui Vicentiu Babesciu, primitu de banatieni, și din care unu esemplariu Ti trimitu aci sub. Elu s'a grabitu mai tare, și Asia l'a tiparitu mai curundu.

Conferinti'a din Aradu a decisu ca mai tardiu, dacă va fi lipsa, priu o deputatiune de tōte partile se mergemu la Innaltiatulu Imperatu, a-i descoperi durerile nōstre și a scusā procedur'a nōstră carea nu ne lasa se luāmu parte la alegeri.

Noi trebe se impunem cu solidaritatea. Se întielege că oficialii comunali, dōra și cei de comitatu și de statu vor merge la alegere, că densii nu sunt destulu de nedependinti. Dar participarea oficialilor nu pōte stricā solidaritatea națională, nici nu se pōte națiunii a se atribui acela partecipare, căci oficialulu este pretotindenia oficialu, și la noi casu în alte state, elu are legăturile sale oficiali, numēscă-se elu bireu de satu său consilieriu de statu.

Eu credu cumca guvernulu, ca se pōta sparge solidaritatea nōstră națională, ar vedē bucurosu șe

intre in dieta unu romanu s'eu doi ca deputati fie chiar cu programa nationala. Dar nu mi se impare că intre romanii inteligenti și de caracteru s'ar puté gasi individuu carele, in daun'a solidaritatel, se-i faca guver nului placerea a intră in dieta.

Ardilenii in anii trecuti alegeau deputati cu program'a că nu vor merge in dieta. Totusi mergeau câte unulu, că adeseori intr'unu singuru individuu nu este destula taria morala. Acum'a deci se atribue importanti'a la mass'a cea mare a alegatoriloru, d'ora în mai multi va fi și taria morala, adeca acum'a se pretinde de la *alegatori* ca densii se nu mérga la alegere. Că adevératu că strainii vor alege, casi mai nainte, numai cu mai putina cheltuiéla, dar alegerea loru n'are se ne supere pre noi, nu ne privesce pre noi, si credemu că deputatulu nu se va puté numi alesulu nostru.

Bunulu Ddieu scie că unde ne va duce procedur'a ce acum'a o incepemu, adeca procedur'a de pasivitate s'eu abstinentia. Dar asa credemu cumca la mai reu nu ne p'ote duce. Fratii nostri togm'a asia vor votă legi in cotr'a n'ostra in absinti'a n'ostra, precum au votatu si pana acum'a in presinti'a c'atoru-va deputati de ai nostri. Celu putienu nu vor puté dice că li damu noi ansa să ni iasulte interesele. — Inse unu resultatu bunu are si pana acum'a procedur'a n'ostă nationala, și acelu resultatu este:

Mai nainte naționalistii erau in Transilvani'a pasivistii, éra dinc'oci activistii. Acuma suntem cu totii un'a, totii pasivistii.

Eu asia asiu află cu cale, ca se binevoiesci a starul la alegatori in anumit'a direptiune a solidaritatel nationali, adeca ca se nu lee parte la alegere, ci se ne abstienemu, pre motivele pentru cari se abstienemu si ceialalti frati ai nostri.

Primesce imbratislare și salutare dela alu DTale
stimatoru credinciosu si plecatu
Giorgiu Popa

Aradu 18/30. Iuliu 1878.

P. S.

Totu in acestu intielesu am scrisu si la Beiusiu, de unde capatasemu o intrebare.

G. Popa

Scrisoarea aceasta, care caracterizează așa de plastic oamenii, problemele politice și bisericesti, de acum 50 ani, fost scrisă la vârsta lui de cel mult 37 ani. Evident, scrisoarea tratează pe omul de o puternică personalitate, care aveă și cuvinte de îndrumător, dar și corective de aplicat în viața noastră publică de atunci.

Așa socotesc, sunt datori — pentru cinstea ce se cuvine numelui lui Dr. G. Popa — și alții să scotocească prin cele vechi scrisori

ce-or mai fi existând pe unde și-a avut dânsul legături de pretenie și de colaborare!

Beiușul și beiușenii sunt vizați în primul loc prin însuși port-scriptul scrisorii de mai sus.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Biserica ort. rom. din Buteni.

Trecând prin comunele române din Ardeal de sub stăpânirea apusă, când vedeai ici coala câte o biserică și școală frumoasă de ale noastre, te pătrunde un simț de mândrie și bucurie, iar când vedeai celelalte multe, modeste, slăbuțe, sărace, aproape colibi, te prindea mila și ziceai: „până când Doamne?”

Ca ființe odioase și maștere a Statului maghiar, Românii pe lângă sarcinile publice de cetățeni maghiari, trebuia se mai suportăm și sarcinile împreunate cu propagarea culturii noastre naționale și menținerea credinței noastre strămoșești. Afară de contribuțiile benevole, de nenumeratele colecte forțate, cea mai grea sarcină era impozitul așa numit „cult școlar” pentru întreținerea școlilor confesionale. In anii 'nainte de război devenise acest cult prea odios și prea greu de încasat. Nemulțumirea în popor era generală și la culme. Aproape fiecare om era înglodat de datorii până în gât. La cei cu stare mijlocie, cultul era ori pe jumătate ori cât celelalte dări publice. Dacă statul ar fi plătit și pe învățătorii noștri, minuni puteam face în timp de aproape 100, ani, încasând și numai pe jumătate sau a 4-a parte atât cult. Așa însă a trebuit să rămânem cu edificiile de biserică și școli cât se poate de sărace și umilte.

Slavă Domnului, azi nu mai suntem sclavi ci stăpâni! Toți cari știu aprecia însemnătate edificiilor publice, dar cu deosebire noi, cei ce stăm în serviciul bisericii și a școlii, trebuie să sălțăm de bucurie când vedem că ici colo răsar ca din pământ biserică și școli, cari de cari mai frumoase. Nici când n'am avut trebuință mai mare de acestea foculare de cultură și morală cum are azi.

Adevărat că Statul are foarte multe trebuințe, cari de cari mai urgente. Adevărat este faptul, că pe urma crizei financiare de azi, zădarnică este dragostea și simțul de jertfă, dacă nu este și putere. Cu toate acestea particularii mână în mână cu comunele, cu Județul și cu Statul, nu lăsăm să treacă timpul peste noi, fără să producem ceva măcar ici coala, unde se oferă mai multă posibilitate. Azi e greu, mâine ai uitat iar poimâne te bați pe piept și ești fericit că ai jertfit și creiat o avere națională pentru 5-10 generații. De altcum preoții și învățătorii nu avem nici pretenția nici căderea de a ne posta la înălțimea aeroplanelor și privind în jos la muritorii păcătoși, să îndreptăm lucrurile din Tară, și să dascălim pe Miniștrii, Epis-

copii, Prefecți etc. Noi ținem la vechiul proverb: „Să-ți mături înanitea casei Tale!” Pe noi ne arde lipsa de școli și de biserici frumoase, atrăgătoare, corespunzătoare timpului de azi.

Soartea edificărilor de școli primare în acest Județ, este în mâni vrednice. Aceasta o dovedește școlile edificate până aci, celea ce se edifică azi, și bugetul județean. Faptele vorbesc iar nu credeul politic.

Edificarea de biserici merge deocamdată mai greu. Sunt școlile la rând. Pentru biserici ne îndreptăm cam deodată mai mult spre bugetul Ministeriului de Culte. Comunele emulează în războirea de a prinde ceva din acest buget, care de altcum este de tot modest în fața trebuințelor din tot cuprinsul Țării.

Unii zic că facem palate de biserici și școli iar preoții și învățătorii fiămânzesc. Mai mereu puțin! La stabilirea salarelor se ia de bază „diploma”. Putem striga, dar numai în cor cu alți funcționari. În fine tot mai bine i-ți șade așa „modest” într-o căsuță frumușică, decât îmbrăcat după ultima modă într-o colibă. Toate nu se pot deodată.

Pentru comuna Buteni de vre'o 15 ani sosise timpul suprem ca să se facă ceva cu biserica română Ori reparare ori reedificare. Vechiul edificiu este absolut ruinat, scund, ziduri crepate periculos, edificiu mic neîncăpător. Corporațiunile noastre parohiale ani de-a rândul s'au ocupat cu aceasta chestiune. Am consultat pe D-l inginer Rozvan și pe răposatul arhitect Cioban, și prin votul nominal a corporațiunilor parohiale s'a decis cu multă însuflețire nu repararea ci reedificarea. În 1927 noul edificiu s'a pus sub acoperământ. Un edificiu monumental, pe veacuri Vom pieri și cei ce străduim pentru edificare, și cărcotașii gălăgioși contrari acestui edificiu, dar falnicul nostru Sion va rămânea, ca împreună cu strănepoții noștri se vestească veacuri de-a rândul Lauda Domnului!

În timpul din urmă să ocupă prea mulți necheamați cu acest edificiu. Dacă catedrala ort. rom. din Cluj, a unei Eparhii întregi, poate sta 5-10 ani neîntrerminată, de ce sunt așa impacienți invidioși noștri? Stați nișel mai liniștiți, că bunul Dumnezeu ne va ajuta și noauă. Nu cârțiți, nu vorbiți ce nu știți, nu sămânați discordie în popor, că este destulă. Nu amăgiți lumea cu viclesug.

Din respect față de publicul care aude și cetește multe lucruri neadevărate în nex cu edificarea noastră din Buteni, țin să arat în lumină clară toate hotărârile corporațiunilor parohiale, în baza cărora s'a început lucrul.

După hotărârea de a clădi edificiu nou de biserică, a urmat compunerea bugetului cu următoarele poziții:

1. Prețul celor 8. jugh. pământ bis. vindut în anul 1916 cu 131.000 coroane, care sumă în 1927 a fost 140.000 Lei. Aci trebuie să amintesc, că nici până

azi n'au încetat gurile rele de a cârți contra subsemnatului pentru că s'a vindut acest pământ când nu avea preț ca mai târziu.

Dar nu eu am vindut, ci votul nominal al Consiliului și sinodului parohial. Nu vânzarea este greșala ci faptul, că nu am început atunci de loc la edificare. Aci iar nu este greșala mea, ci a poporului, care zicea, să așteptăm să vină dela război floarea, puterea poporului. Fiind vorbă de pământ, amintesc aci, că în loc de celea 8. jugh. pământ, biserica are azi 10 jughere prin reforma agrară, pe cari nu le putem avea dacă ținem pe cele vândute.

La sfatul meu, în anul 1919 comuna bis. a cumpărat o casă cu 100.000 coroane, care azi valorează 1 milion de Lei. Răposatul primar de atunci Lupu Ardelean, om cu minte, creștin și român bun a zis că nu facem bine, căci casa aceasta nu este avere. Războiul nu e terminat încă, poate să o prăbușească un tun. Pe urma acestor vorbe s'a format în popor opinia, că trebuie să cedăm casa altui cumpărător. Corporațiunile parohiale au decis să nu ținem casa. S'a făcut așa. Nu puteam fi prooroc nici pentru mine, nici pentru parohie.

2. A doua poziție din bugetul pentru edificare era: valoarea fondului de bucate, înființat cu scopul rescumpărării de bir preoțesc. Preoții din localitate suntem aleși cu drept de bir, dar de zeci de ani nu încasăm bir. Nici cu un cuvânt nu am protestat preoții pentru întrebuințarea acestui fond la edificarea de biserică.

3. A treia poziție din buget a fost suma ce va incurge din materialul lemnos de pe pășunatul împădurit a comunei urbariale Buteni. Aci încă se face foarte multă vorbărie fără rost și fără temelie real. Consiliul parohial a decis și s'a adresat o cerere către adunarea urbarială ca să cedeze lemnele acelea pentru biserica noastră. A fost grozavă agitația pornită de bapitiști, ca să nu ni se dea lemnele. Cu toate că nici preoții nu am stat cu mâinile în sân, înainte de adunarea urbarială se formase opinia, că cererea bisericii va fi respinsă. Când au văzut apoi ai noștri că cu câtă înverșunare luptau bapitiști ca să ne împiedece chiar și în decursul votării, și cum aduceau, pe toate femeile văduve, bapitiste, ca se voteze, atunci ca prin farmec sau schimbat opinia mulțimii, carea zicea acum așa: cum? voi nu voiți să avem și noi biserică? Voi a-ți demolat casa voastră de adunare (edificiu mult mai solid decât biserica noastră veche), numai ca să edificați în centru casă cu 3 turnuri și cu cruce? Noi vă dăm edificiu de școală în mod gratuit, dela repararea cărea (care a costat 40.000 coroane) azi cam 2. milioane Lei) voi a-ți fugit! Așa s'a născut isbânda cererii bisericii noastre. Nu vreau să z/c că bapitiștii au făcut aceasta din reavoință față de noi sau față de biserica noastră. Nu pot ei fi dușmanii fraților lor. Au voit altceva, dar n'au știut s'o

pună la cale, Bapțiștii au dorit și ei parte din aceste lemne. Cum? Dela cine? Stăpânii lemnelor erau posesorii urbariali. Noi către acestia am adresat rugarea noastră. Și ei au înaintat cerere, dar nu în termen legal, deci nu se putea desbata deodată cu a noastră.

Să nu vă pară rău Fraților Bapțiști, că nu a-ți pierdut nici macar atâta, cât cădea în sarcina voastră din speșele bisericii noastre avute cu repararea edificiului școlar, pe care și băleții voștri i-l folosesc, fără nici o arindă, și fără să ziceți macar un „mulțam“.

Dar nici de altcum nu este așa tragică situația cum le place multora să o descrie. Da, sau dat aceste lemne. O jertfă frumoasă. Dar fără nici o jertfă ce se poate face? Nu doresc, Dumnezeu se-i plătească după dreptate celui ce afirmă, că vânzarea acestor lemne însemnează sărăcie pentru popor. Puține comune mai sunt în acest Județ, care au atâta pădure câtă avem noi. An de an se distribuie între urbarialiști 2—3000 care de lemne. Cantitatea aceasta este asigurată pe 50—60 ani Puțină? Poate fi. N'ar fi rea se fie de 10 ori atâta. Pot număra însă pe degete pe toți urbarialiștii noștrii, cari se încălzesc cu lemne din pădurile altor comune.

Timp de 4—5 zile am tot urcat la treptele Ministerului de Domenii din București, împreună cu Prea Sfinția Sa Părintele nostru Episcop din Arad, ca se obținem permis de exploatare. Nu știu ce puteam face fără P. S. Sa. Dacă am păcătuit din dragoste către biserică, ne va ierta bunul D-zeu. Lemnele s-au vândut fir de fir la licitație publică înaintea percepturului de stat, a esmisului Direcțiunei regionale din Arad și a episcopului nostru primar. La licitație au luat parte numai poporul din Buteni, fără deosebire de confesiune. În loc se fie jertfit de acasă fiecare credincios câte 10—15000 Lei, a cumpărat fiecare cât a voit și cât a putut, câte 1—10—15 fire de lemne. A jertfit pentru biserică bani, în schimbul cărora a primit lemne.

La poziția a 4-a din buget, corporațiunile parohiale a susceput ajutor dela Județ și dela Stat. Ni s'a pus în prospect din ambele părți ajutor. D-l Prefect Georgescu a dat și ne va mai da precum ni-a promis. D-l fost Ministru V. Goldiș, care cunoaște împrejurările de aici, ni-a fost ordonanțat 1 milion Lei, dar schimbându-se guvernul, n'am primit încă aceasta sumă. Ordonanțarea s'a anulat. P. S. Sa Părintele Episcop, Domnii Senători și Deputați, cu cari împreună am intervenit la D-l Ministru Lapădatu, sunt martori străduinței mele ce am depus, ca se fac cunoscut D-lui Ministru împrejurările noastre de aici. D-l Ministru ni-a și promis.

Suntem și trebuie să fim siguri pe acest ajutor. Avem titlu pe deplin justificat la acest ajutor. Cerem banii noștrii. Bani gata ai bisericii noastre, investiți în școală. În anul 1915 eram amenințați de inspecto-

rul Kehrer, că ne închide școala. Era foarte ruinată. Ce era se facem? Floarea bărbaților noștri în războiu, deci nu putea fi vorbă de arunc pe popor. Dacă eram proroci o lăsam să o închidă, dar așa, cum am fi îndrăsnit se așteptăm reîntoarcerea poporul nostru din războiu, cu școlle noastre române închise și pierdute? Am spesat 40.000 Coroane. Atunci bani foarte mulți. Cu ce mai avem noi, și cu cei spesați, edificam biserică.

Cum? Comunele cari n'au dat sau n'au putut da dovadă de atâta jertfă ca comuna noastră se fie preferite? Când s-au dat luptele celea strajnice naționale la alegeri, nici o comună în acest jur nu era așa vestită despre simțul ei românesc, ca aceasta comună. Poporul de aici e un popor silitor, dar cu pământ foarte puțin. Cu toate acestea susținea școală cu trei învățători români. Azi se fim desconsiderați și batjocoriți? Asta nu se poate! Trebuie se fim deci cu răbdare, căci ce nu se poate azi, se va putea mâine! Trebuie se așteptăm ajutorul promis pe baza căruia am început edificarea. Sau se fim așteptat până avem toți banii în numărare? Am așteptat 2 ani, până sau vindut partea mai mare de lemn. Se auziau voci prin sat: „De ce nu te apucăm de edificare? Ne vom trezi și fără pădure și fără biserică! Intr'o bună zi, Prota se duce cu banii!“ Draguții mei de Prietenii binevoitori, sunt gata ori când se dea în păstor ca se impresție turma! Nime nu-și dă, sau nu vrea se-și dea seamă, ce era dacă nu se făcea nimic? Care casă cinstită și-ar fi făcut 5—10.000 Lei din lemnele vindute? Câte lemne ar fi mai azi pe loc? Ce era dacă după vinderea lemnului depuneam banii și așteptam până vedem ajutorul în mână? La acestea nu vă cugețați dragii mei, numai tot la nod în păpură? În loc ca voi să săriți să apărați biserică și pe preoții voștri, voi glăsuiți împreună cu dușmanii, cari cu vorba, cari cu scrisul? Inșă se nu se bucore acești dușmani, căci adevărul multe rabdă, dar nu moare:

Acum vin la partea cea mai grea: *alegera locului* pentru edificare. A fost o luptă foarte grea! Numai pe noi ortodoxii ne privea că unde, în ce loc să se edificăm. Suntem de 5 ori cât bapțiștii, unguri și jidani la o laltă. Am dorit să ajungem cu biserică noastră în centrul comunei, unde trebuia se fim dela început. Am încercat să cumpărăm dela bapțiștul Chișana casa de carea abzisese biserică. Am oferit 500.000 Lei și o alta casă, tot cam cu atâta valoare. N'au succes. Am făcut ofert catolicilor, se schimbăm edificiile de biserică. Le am oferit 500.000 Lei ca adaus și se le reparăm biserică noastră veche până cam la 300.000 Lei. Nu s'a putut. Toate acestea sau făcut pe baza deciselor corporațiunilor noastre parohiale.

Am încercat la Județ, să mutăm drumul de țară de lângă biserică noastră veche. Regularea străzii de

unde curge pârâul pe lângă șosea, regularea pârâului, pod de piatră sub șosea, era un lucru mare și costisitor, deci nu puteam edifica aici. Pe terenul înaintea casei tractuale poți edifica biserică catolică, cu intrarea și frontul spre drum și altarul spre apus, dar o biserică ortodoxă cu altarul spre drum și frontul ascuns, (*la spate*) era de tot nepotrivit. Să așezi un edificiu așa impozant, mare, în locul bisericii vechi, era imposibil, pentru că nici nu încăpea, nici terenul nu este potrivit. În vederea acestor împrejurări și pe baza opiniei generale din comună, consiliul parohial a decis definitiv, ca să edificăm în piața din centru. S'a convocat adunarea parohială cu 8 zile înainte, ca cei chemați se-și spună cuvântul din urmă. Cortesirile ce se fac la alegerea de prezident al Americii sunt nimic pe lângă cortesirile ce s'au făcut în aceste 8 zile pentru ca nu cumva să ajungă biserică noastră în piața din centru. Dacă catolicii și bapțiștii pot fi în centru cu biserica lor, atunci *mai pre sus de ori cari alte considerații*, trebuie apreciată și respectată dorința și ambiția ortodoxilor, ca în România se ni se îndrepte greșeala păcătoasă a Ungariei, și să se dea loc pentru biserica mulțimei în centru, ori ce strâmtoare s'ar produce în acest centru. Aceasta a fost și un motiv de ordin național, care trebuie înțeles.

Nu vreau să jignesc pe cei neaparținători mulțimei, dar î-i fac atenți, să fie mai domoli, mai prudenți, se-și caute de treaba lor, să nu se amestece unde nu au nici o cădere. Biserica nouă în locul ei de azi, n'a luat vederea nici dela școală, nici dela primăria comunală. Deși în piața dela biserică noastră veche ar fi loc cu mult mai mare și mai potrivit pentru târgul de săptămână, a rămas loc destul și lângă biserica nouă. Adevărat că în jurul bisericii și înaintea primăriei comunale ar fi mai frumos un parc și o fântână arteziană, dar aceasta este muzica viitorului, când va fi un popor mai lipsit de necazuri și mai iubitori de înfrumșetarea comunei.

Membrii adunării parohiale, cari *au decis cu vot nominal* că unde să se edifice, au știut ei foarte bine ce fac, ba încă ceva, erau și absolut competenți în cauză. Consiliul comunal a cedat locul, iar pretura și prefectura a aprobat acea decis. Cine a designat deci locul de azi al bisericii? Un om sau credincinșii îndreptății la aceasta?

Ce privește apoi terminarea edificiului nou, trebuie să avem răbdare. Loc de rugăciune avem în biserica veche, la ce atâta grabă și vorbărie?

Parohia și poporul a dat tot cât a putut pentru edificare. A făcut multă chirie și va mai face. Nimic altă nu mai trebuie să dea. Promisiunile de ajutor ce ni s'au făcut, nu le conziderăm ca emanate dela oameni particulari, ci dela factorii oficiali cu cădere, fără privire că cine este azi sau cine va fi mâine Prefect sau Ministru. Trebuie deci să așteptăm cu paciință căci ce nu se poate azi, se va putea mâine.

Celor ce le place să vorbească și se scrie despre biserica noastră, le zic: Nu discutați chestiunea aceasta prin prizma intereselor voastre politice și egoiste. Credeți că vă ridicați prin strădania de a dărîma ce clădesc alții cu multă grije și oboseală? Dacă discutați și scrieți despre chestiunea aceasta, atunci faceți aceasta în mod cinștit, folosindu-vă de dreptate și adevăr nu de minciunii și calumnii.

F. Roxin.

Cea mai veche mănăstire creștină

Stântul Antonie în pustie. Cele trei biserici ale cincisprezece monahi de o mie de ani în singurătate.

La o distanță de câteva zile de călătorie de *Kairo* în mijlocul pustiei zace mănăstirea cea mai străveche a creștinătății, mănăstirea Sf-lui Antonie. Cu o caravană de automobile s'a continuat călătoria, care pe la început mergea de-a lungul râului Nil până în adâncul pustiei, o călătorie, în care pe lângă toate mijloacele moderne de comunicație din timpul mai nou nu s'au putut ocoli cele două calamități ale pustietății de năsip aducătoare de spaimă și groază și anume: *viscolul* năsipos și oscilațiunea temperaturii de 40 grade între ziua și noapte. Firește că în schimb pentru acestea mari inconveniente ești apoi bogat resplătit prin minunatele *fenomene naturale* ale deșertului: singurătatea lui grandioasă și majestoasele sale apuneri de soare, despre cari un clasic Egiptean cânta poetic, că în acelea splendide apusuri de soare jubilează în totdeauna Domnul orizontului, care seara pleacă spre alte plaiuri pentru a-și începe dominațiunea asupra împărăției sale ce zace de desubtul său.

Drept stâlpi de drum servesc în pustie câteodată turlele de năsip ridicate de puținele caravane ca semne de indicațiune atât pentru sine însele, cât și pentru cele-ce aveau să li urmeze în călătoria lor monotonă. Câte odată se pare că în mijlocul singurătății și a pustietății infinite s'ar ivi nescai *piramide*, dar acelea nu sunt alt-ceva decât niște simple grămezi de năsip cărora vântul deșertului li-a dat această formă bizară și nu e tocmai exclus cumcă Faraonii să fi dispus a li se construi monumentele artificioase ale mormintelor lor, cari sustau deja de mii de ani încoaci, chiar după acelea formațiuni ciudate ale naturii.

În cele din urmă călătorii oboșiți de drumul lung, iată că se văd ajunși la picioarele *zidurilor de treizeci de metri înalte* ale mănăstirii, țanta călătoriei lor, cari ziduri se deschideau numai celor aleși și la creasta cărora, până bine de curând, se putea ajunge numai în *coșnițe* trase cu funii în sus Toate acestea.

precum și turnul puternic din lăuntru inelului de atunci serveau mai înainte adese-ori de apărare contra năvălirilor și atacurilor tâlhărești ale beduinilor sălbatici.

Celor patrusprezece preoți coptici, subordonați unui abate, li stau trei biserici ale mănăstirii la dispoziție pentru oficierea serviciului divin. Una dintre aceste biserici există deja din *secolul al patrulea* după Nașterea lui Christos și nu e cu mult mai puțin veche nici icoana venerabilă din această biserică, icoana Sfântului Antonie, care a viețuit aproape de locul mănăstirii timp de patruzeci de ani într-o peșteră de stânci

Monahii mănăstirii în slăburătatea lor duc o viață de tot simplă și fără pretenții de și sunt proprietarii moșii și teritoriilor întinse de pe lângă Nil, carii produc cereale și vin. Ei postesc 55 de zile înainte de Paști după ritul strict al Coptilor, Acești bărbați evlavioși își petrec zilele vieții lor contemplative cu învățatul și cu cititul cărților sacre când nu sunt ocupați cu grădinaritul sau cu alte lucrări de curățire.

Printre acestea ziduri vechi, veacuri de-a rândul n'a resunat vre-un strigăt de bucurie ori de durere; generațiunii urmează generațiunilor trimise de Episcopul lor cu reședința sa lângă Nil, cărui șef bis. substatu atât mănăstirea aceasta cât și cea din vecinătate a Sfiui. Paul dela Theba, situată mai aproape de marea roșie.

Fați ploși locuiesc în celule, cari sunt atât de scunde, în cât nu poți sta drept în acelea și ei sunt obligați a-și lua masa frugală fiecare separat. Numai când vine să-i viziteze Episcopul, atunci șed cu toții în jurul mesei de piatră de vre-o câțiva metri de lungă, ce poate povesti de vremuri. În cari încă nu se pomenea de Mahomed. Grâul, ce se aduce călugărilor îl macină ei, înșiși cu ajutorul unui cal, iar un asin servește pentru călătoriile lor la țarină.

În jurul izvorului, care izvorește nemijlocit lângă mănăstire, s'a format o Dumbravă deasă de palmieri de curmale ce produc un prinos de fructe cari de multe ori servesc pentru schimburi, cari vin din când în când până la zidurile mănăstirii, mai cu seamă pentru ca în schimbul mărfurilor să obțină medicamente.

În mijlocul lumii mohamedane și închisă cu ziduri ciclopice de toate evenimentele obvenite în cursul ultimului milenii și jumătate zace în pustia nemărginită cea mai străveche mănăstire a creștinătății, în care se slujește și se aduce jertfă Domnului în mod neschimbat, întocmai ca în ziua primă dela înființarea acelea.

Nicolae Fizeșianu.

protopop mil. ort. rom. pensionat

+ Alma Moldovan.

Medicul Dr. Ionel Moldovan director la marele spital de Stat din Arad, și familia sa a fost greu lovit de soartă prin faptul dureros că nemiloasa moarte, a răpit din brațele lor pe gingașa lor fetiță Alma, în etate de 8 an.

Micuța Alma era o fetiță de-o frumusețe și inteligență extra ordinară.

Înmormântarea regretatei s-a efectuat Marți în 3 Iulie a. c. prin protopopul Aradului T. Vățian, parohul spitalelor Simion Stana și C. Turic preot-prof. în Arad. La durerea familiei a participat lume multă in-

telectuală. La sfârșitul prohodului părintele Stana a ținut următoarea vorbire pătrunzătoare:

Intristată familie! Între durerile și suferințele acestei vieți, locul cel dintâi îl ține moartea. Sfânta Scriptură o numește regele spaimei. Și moartea, este groaznică jalnici creștini, și înspăimântătoare nu numai atunci când, își întinde spre noi mâinile sale de ghiță, ci mai ales când despoale pe părinți de scumpele lor odrasle.

Un fior de adâncă durere ne cuprinde, când vedem că, asupra acestei case bune și cinșite, s-a coborât aripa năprasnică a morții crude și, din pomul frumos și plin de viață, — al cărui trunchiu îl formează vrednicul și simpatiful medic Dr. Moldovan cu scumpa sa soție, — a răpit cea mai gingașă și drăguță floriceică.

Vedeți ce tragică este viața pământescă! Inimile sunt fulgerate, când se cred mai fericite. Părinților li-se cere jertfă și tribut de către providența divină, cel mai spum odor.

Aci zace jalnici ascultători, enigma pe care o talmăcește așa de sublim învățătura Sfintei Scripturi că, oricâte lacrimi și suspine stoarce moartea din piepturile noastre, noi trebuie s'o socotim ca pe o lucrare în care se îndeplinește voința lui Dumnezeu.

Să aflați mângâiere jalnici părinți la picioarele Domnului Hristos, care bate la ușa sufletelor voastre și ne zice: *veniți la mine toți cei năcajiți și însetați.* Implorați dela Domnul binecuvântare și fericire asupra fiului și fice voastre ce stau îndurerăți lângă voi. Să *afiați mângâiere* în faptul că, fica voastră scumpă care a decedat înalate de a cunoaște veniul acestei vieți atrofiată de toate vicliile, întocmai ca vâslașul nărocos a ajuns la limanul vieții vecinice, unde după cum spune sfântul Augustin „tinerețele nu îmbătrânesc, sănătatea nu se vestejește și bucuriile nu încetează nici când” să aflați mângâiere în adevărul că scumpa voastră fică Alma a fost o fetiță bună inteligentă, cuminte și de o diligență exemplară. Așa ia fost și moartea; a adormit lin, pe gurită cu zimbetul îngeresc.

Și la despărțire vă zice: rămas bun scumpă mamă și tătică dragă, sărut mâna dragi bunice, adio și duici sărutări vouă: scumpă soră și frățioare, rămas bun iubitorilor unchi, mătușe. veri și verișoare. Adio dragilor fetițe și copii, preitini de școală și de jocuri Eu mă duc să fac parte din cununa îngerilor cari slujesc împăratului ceresc. Adio, adio,

Amln.

Nr. 3765—1928

Ordin-Circular

În coformitate cu hotărârea Sf. Sinod Nr. 358 din 2 Iulie a. c. dispunem, ca Sâmbătă în 21 Iulie a. c. să se facă în toate bisericile noastre, cu toată solemnitatea, cuvenitul parastas de pomenire pentru odihna răposatului în Domnul, Marelui Rege Ferdinand I. la care vor fi invitate toate autoritățile locale; iar preotul va ține o cuvântare potrivită, scoțând în relief neperitoarele merite ale Marelui defunct.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 5 Iulie 1928

Consiliul eparhial ortodox român.

Publicație de licitație.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de Zidire de nou a sf. Biserici din Hișiaș jud. Timiș, cu prețul de strigare 913 548 Lei, aprobat de Ven. Consiliu Eparhial ort. rom. din Arad sub Nr. 3451—1938 se publică licitație minuendă și oferte închise și sigilate pe ziua de 29 Iulie a. c. ora 11 în localul școlii primare din loc.

1. Planul, devizul de spese și condițiunile generale și speciale se pot vedea la oficiul parohial.
  2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 10% din prețul oferit.
  3. Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenorii cu cvalificație recerută.
  4. Antreprenorul pe care va rămânea lucrarea va solvi proiectantului suma prevăzută în deviz pentru elaboraratele tehnice.
  5. Concurenții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.
- Comisia de licitație își rezervă dreptul a alege și preda lucrările acelu antreprenor care va avea mai mare încredere.

Din ședința consiliului parohial din 5 Iulie 1928.
Hișiaș la 5 Iulie 1928. *Consiliul parohial.*

Licituție minuendă.

Pentru lucrările de renovare a acoperșului dela sf. biserică din Cil, care acoperiș se va pune din tinichea, în baza planului și devizului de spese, aprobat de Ven. cons. Eparhial din Arad sub No. 3223 | 1928 se publică licitație minuendă pe ziua de 15/VII (Iulie) ora 3 p. m. pe lângă următoarele condițiuni.

1. Licitanții vor depune vadul de 10% după prețul strigării, care sumă se va reda după recepționarea lucrării.
2. Licitanții nu pot pretinde spese pentru participare la licitație.
3. Licitantul are să dovedească, că este măestru diplomat în lucrările de tinichiu.
4. Planul și devizul de spese se poate vedea în cancelaria Of. parohial din Cil.
5. Prețul de exlamare conform devizului este 79,600 odecă (șaptezeci și nouă mii șase sute).
6. Consiliu parohial i-și rezervă dreptul de a încredința lucrările acelu măestru, în care are mai mare încredere fără a lua în considerare rezultatul licitației.

Consiliu eparhial: *Nicolae Toma.*
președinte.

INFORMAȚIUNI.

Persoanele P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, este dus pentru recreație la Băile Herculane. Va sta acolo până la finele lunei Iulie a. c.

O familie de călugări. O familie în care tatăl, mama, fiul și două fete sunt călugări, de sigur că nu e un lucru de toate zilele. Această ciudată familie, care nu-și are seamăn s'a întrunit Duminica trecută în o biserică din Germania, unde episcopul de Limburg i-a călugărit pe toți cinci.

O fabrică de bancnote false. După mai multe cercetări întreprinse de siguranța din Sibiu s'a putut descoperi o fabrică în care se falsificau bancnotele de 500 lei. Șeful bandei este un învățător anume Teodor Soltărescu.

Arderea morților. În București s'a ridicat nu de mult un cuptor pentru ca morții să fie arși și să nu mai fie îngropați. Până acum însă puțini s'au lăsat să fie arși. Sf. Sinod a hotărât că arderea morților este împotriva învățăturilor lui Isus Hristos. Prin urmare a dat poruncă preoților să nu facă slujbe de înmormântare, nici parastase celor. ce se lasă să fie arși în cuptor.

În „**Rusia foricită.**” Comisariatul muncii anunță că până în prezent numărul celor fără lucru la Moscova a ajuns 300.000, dintre care peste 60 000 muncitori la construcții. În toată Rusia sunt peste un milion muncitori fără lucru.

Groaznică nenorocire lângă Brașov. O groaznică nenorocire s'a produs la pasajul de nivel din dreptul cantonului No. 21 situat în apropiere de Brașov. Trenul de persoane No. 415 a surprins pe linie, în timp ce se afla în plină viteză, o căruță în care se aflau trei femei, și care n'au respectat semnalele date de cantonier precum și de mecanicul trenului. Căruța a fost complet sfărâmată două femei omorâte pe loc, iar a treia grav rănită. Deasemenea au fost omorâți și caii.

Vești false. Maghiarii din Budapesta nu mai tac Ei vestesc pe toți călătorii în trecere spre România, că la noi este... revoluție. Nu numai particularii dar chiar funcționarii maghiari, în trenuri, la vama, la poliție, etc, răspândesc aceste vești. Astfel a sosit la noi venind călare dela Paris dăunăz o d-șoară La trecerea prin Ungaria i s'a atras atenția ca să nu vină la București, de oarece în România e revoluție și nici „șeaua” nu-i va fi în siguranță... „Tigrii” fricoși dela Budapesta n'au reușit să sperie pe curagioasa călăreață Nu e mai puțin adevărat însă că, în alte cazuri, România e dăunată prin știri false, cari dovedesc că vecinii noștri dela Tisa sunt departe de a voi pace cu noi. Să nu se plângă deci când li se va răspundea fel.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Dieci publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială întregită.
2. Casa parohială și 2 intravilane.
3. Stolele legale.
4. Birul legal luat în concurs din oficiu,
5. Intregirea salariului dela Stat pentru care parohia nu ia răspundere

Parohia e de clasa I-a. Alesul va predica regulat, va catehiza la școlile primare din loc, și va suporta dările după beneficiul său.

Recursele ajustate cu documentele prescrise, adresate Consiliului parohial din Dieci, se vor trimite Oficiului Prototoposbiteral în Gurahonț în termenul concursual. Reflecțanții pe lângă stricta observare a § 33 din regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și rituale. Cei din alte dieceze vor produce act dela Prea Sf. Episcopul nostru diecezan.

Dieci la 4 Iunie 1928.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu *Const. Lazar* adm. ppsc.

—□—

1—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**
Cenzurat: **Prefectura Județului.**